

● 17 DNEVNIH REDOV SKUPŠČIN OBČINE, MESTA IN SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI

● Sprejet je novi zakon o raziskovalni dejavnosti in raziskovalnih skupnostih

Konec lanskega leta je bil sprejet novi zakon o raziskovalni dejavnosti in raziskovalnih skupnostih, ki določa, kako razvijati, družbeno usmerjati, načrtovati in organizirati to dejavnost. Raziskovalna dejavnost je dejavnost posebnega družbenega pomena. Zato ni čudno, da je bilo v javni razpravi o osnutku predloga izrečenih in zapisanih kar 170 pripomb in dopolnil, ki so jih večino tudi upoštevali. Novi zakon prinaša v primerjavi s starim precej novosti. Naj omenimo le nekatere:

Ljudska obramba in družbena samozaščita sta postali del raziskovalne dejavnosti, saj bo vsak raziskovalni program moral upoštevati tudi ta vidiki. Popolnoma na novo so v zakonu opredeljeni odnosi med udeleženci svobodne menjave dela v raziskovalni dejavnosti. Med novosti sodijo tudi določbe o načrtovanju, ki bodo zavezovale občinske in posebne raziskovalne skupnosti ter raziskovalno skupnost Slovenije, da uskladijo svoje delovne načrte. Podrobneje je tudi obrazloženo, kaj sploh so raziskovalne organizacije in v katerih primerih se lahko ustanavljajo. Tudi skrb za inovacijsko in svetovalno dejavnost na raziskovalnem področju je postala ena izmed nalog raziskovalne skupnosti.

Novi zakon tudi bolj upošteva delo občinskih raziskovalnih skupnosti, predvsem pa jim daje večjo možnost odločanja o zadevah, ki sodijo v njihovo pristojnost. Še vedno pa ostaja vprašanje, kako organizirati mestno raziskovalno skupnost, da bi se v njej res obravnavali tisti problemi, ki zadevajo mesto kot celoto.

● Nov odlok o prispevku za pospeševanje kmetijstva

V kratkem bo občinska skupščina v skladu z zakonom o blagovnem prometu (Ur. l. SRS št. 21/77) sprejela nov odlok o prispevku za pospeševanje kmetijstva v občini. Po tem odloku bodo živino in kmetijske pridelke lahko odkupovale le kmetijske delovne organizacije, kmetijske zadruge in drugi tozdi agro živilstva, ki bodo imeli s kmeti

sklenjene kooperantske pogodbe. Vse druge delovne organizacije in veliki potrošniki, ki trgujejo s kmeti, oziroma kupujejo od njih na območju občine, bodo morali plačati ob nakupu poseben prispevek.

Višina prispevka bo, kot je dogovorjeno, približno enaka za vse ljubljanske občine, odvisna pa bo od odkupne cene pridelka ali živine, ki jo bo kupec plačal prodajalcu. Obstaja predlog, da bi bil prispevek za govedo in prašiče 15 %, za teleta in kmetijske pridelke pa 15 % za odkupne cene. Tako zbrani denar bo lahko uporabljen le za pospeševanje zasebnega kmetijstva v občini.

Osnutek odloka je pripravil odbor za kmetijstvo in gozdarstvo pri izvršnem svetu občinske skupščine, nadzor nad njegovim izvajanjem pa bo v rokah tržne inšpekcije.

Ker bo moral vsak kupec najkasneje v petnajstih dneh po nakupu pridelka ali živine o tem obvestiti skupnost za pospeševanje kmetijstva v občini, bo v prihodnje lažje načrtovati rejo živine, pridelovanje poljščin ter žitaric in njihovo prodajo.

● Kako varčevati v zdravstvu

Tudi prva letošnja seja občinske zdravstvene skupnosti Ljubljana Moste-Polje ni bila sklepna, kajti od 63 delegatov se je sestanka udeležilo le 30. Tokrat ni bil sklepčen zbor uporabnikov. Od 42 delegatov tega zbora jih je bilo na sestanku le 15.

Predstavniki regionalne zdravstvene skupnosti je seznanil delegate s sklepi, ki so jih sprejeli zdravstveni delavci Slovenije na posvetovanju 16. januarja v Mariboru. Te sklepi zavezujejo tudi občinske zdravstvene skupnosti, da do konca januarja pripravijo stabilizacijske načrte. Našteto je bilo več ukrepov, ki naj znižajo stroške v zdravstvu. Z nekaterimi med njimi, kot na primer z zmanjšanjem števila ponovnih zdravniških predlogov, pa se delegati niso strinjali. Postavljeno je bilo delegatsko vprašanje, kdo bo natančneje vedel, kako varčevati v zdravstvu in kako naj ravna zdravnik v takih primerih. Potrebe prebivalstva po zdravstvenem varstvu so vse večje, denarja za to dejavnost pa bo, kot vse kaže, manj. Del odgovora je bilo slišati že na seji. Predvsem — je bilo rečeno — mora za zdravje skrbeti vsak delavec in občan sam. Glede znižanja bolniškega staleža, preprečevanja alkoholizma in nesreče pri delu pa bodo morale več storiti tudi delovne organizacije.

D. J.

Leto 1980 v znaku stabilizacije

(Nadaljevanje s 1. strani)

Resolucija politike izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976—1980 v letu 1980 (takšen je njen polni naslov) bo v vsakdanji rabi upravičeno poimenovana kot resolucija gospodarske stabilizacije. Takšna usmeritev veje od njene prve do zadnje strani. Pritrđiti moramo, da se ne srečujemo prvič s stabilizacijskimi usmeritvami, vendar je ta od prejšnjih precej strožja, ker v prejšnjih letih sami od sebe niso bili dovolj strogi.

Iz resolucije je potrebno poudariti osrednje in izhodiščne naloge:

1. Večjo rast izvoza blaga in storitev ob manjši uvozi odvisnosti in hitrejšem preudarnem nadomeščanju uvoza.

2. Izboljšanje strukture proizvodnje in novih naložb z ugodnejšimi plačilno bilančnimi učinki; večjo učinkovitost nalažanja v prednostne dejavnosti; večjo povezanost s surovinsko podlago.

3. Manjšo energetska odvisnost od uvoza nafte in skrbnejšo usmeritev k domačim energetskim virom.

4. Proizvodnjo, ki zaposluje več znanja in prinaša večjo kvaliteto.

5. Izboljšanje lastne akumulacije tozdi z zmanjšanje odvisnosti razširitve reprodukcije od posojil.

6. Zaježitev neutemeljenih pritiskov na rast osebnih dohodkov in s tem v zvezi na rast sredstev splošne in skupne porabe.

7. Ublažitev pritiskov na rast cen z vzpostavitev realnejših razmer med cenami posameznih izdelkov in poudarjanje družbene kontrole cen.

8. Administrativno urejanje zadev na nekaterih ključnih področjih moramo nadomestiti z ustreznim samoupravnim organiziranjem in delovanjem samoupravnih organov.

● Družbenopolitične organizacije za stabilizacijo

Glede na vse to se velja vprašati, kakšna bo od vseh teh nalog aktivnost družbenopolitičnih organizacij. Najpomembnejša naloga ZK in organov zveze sindikatov bo, da s politično aktivnostjo med delavci zagotovimo, da bodo kljub naporom in ob odpovedovanju le-ti zavestno sprejeli stabilizacijsko usmeritev ter se odločno in brez omahovanj zavzemali za njeno uresničevanje. To pomeni, da moramo poznati razmišljanja in probleme delavcev ter jim pomagati pri reševanju odprtih problemov ob hkratnem zagotavljanju stabilizacijskih usmeritev. Zato sodi med prej našteje resolucijske naloge tudi večja vloga delavcev pri uveljavljanju samoupravnih družbenogospodarskih odnosov, predvsem pri združevanju dela in sredstev, svobodni menjavi dela, delitvi po delu, pri samoupravnem družbenem planiranju, gospodarjenju z družbenimi sredstvi kakor tudi pri vplivu na porabo sredstev družbene reprodukcije, razporejanju ustvarjenega in čistega dohodka.

Vsaka samoupravna organizacija in skupnost je dolžna vgraditi v svoj letošnji plan stabilizacijske ukrepe, potem pa jih odgovorno in enakomerno razporediti na vse oblike družbene porabe, enako na vse delovne ljudi in občane.

Za uspešno uresničevanje stabilizacije pa je potrebna usklajena dejavnost vseh družbenopolitičnih organizacij in dejavnikov. Prej imenovani koordinacijski odbor za stabilizacijo pri OK SZDL pa ima nalogo usklajevati, usmerjati in intervenirati v kriznih primerih, pa afirmirati dobre dosežke posameznih organizacij. Sam koordinacijski odbor ne sme nadomestiti delovanja posameznih organizacij, delavskih svetov ali strokovnih služb.

● Delavci morajo vedeti

Da bi vse to dosegli, morajo delavci vedeti, kakšne so usmeritve in naloge gospodarske stabilizacije v slehernem okolju. Vedeti morajo,

da se je treba organizirano, predvsem prek sindikata, poleg naštetih nalog zavzemati tudi za varčevanje pri stroških za reprezentanco, službena potovanja, za odgovornejši odnos do nakupa tujih licenc in patentov ter pri sklepanju pogodb s tujimi partnerji kot tudi za učinkovitejšo usmeritev domačih raziskovalnih razvojnih projektov pri posodabljanju tehnologije.

Zato so OO zveze sindikatov dolžne zagotoviti, da bodo delavci v tozdih mesečno posebno temeljito pa ob periodičnih obračunih ocenjevali rezultate svojega gospodarjenja in pravočasno ukrepali proti motnjam in ravnanju, ki ne bi bilo v skladu s sprejeto ekonomsko politiko. Delavci morajo vedeti tudi to, da morajo skupna sredstva za OD v tozdih materialne proizvodnje letos naraščati za 25 % počasneje od rasti dohodka. Tisti, ki so lansko leto neupravičeno pohiteli s povišanjem OD, se bodo morali sprijazniti s tem, da jih bodo »nadomestili« letos.

Okoli delitve OD je predvideno še nekaj odstopanj od navedenega odstotka glede na posebne okoliščine pri pridobivanju dohodka. Sredstva za OD delavcev v nematerialni proizvodnji se bodo oblikovale glede na gibanje OD delavcev v gospodarskih organizacijah združenega dela. Njihova masa pa ne sme nad 16 % sredstev za OD v nematerialni proizvodnji v letu 1979. Poleg tega je predvidena še vrsta drugih omejitev.

Te dni se je izvršni svet občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje lotil dogovora o politiki za razporejanje sredstev za OD in skupno porabo. Zvezni IS pa bo v kratkem sprejel zakon, ki bo opredelil višino sredstev za nekatere osebne prejemke iz materialnih stroškov.

● Odrekanje pa tudi rast

Vse to kaže, da v tem letu brez odrekanja očitno ne bo šlo. Vendar se moramo še bolj kot za zmanjševanje stroškov bojevati za boljšo produktivnost, storilnost in boljše gospodarjenje. Delavec mora biti v središču vsega dogajanja in mora povedati svojo besedo. Tudi preteklo leto nam ni bilo lahko, vendar je realni OD narasel za 4 %. Napovedi za leto 1980 so bolj črnogledne. Govorijo, da bo realni OD za 5 % manjši, a storiti moramo vse, da bi bili pri tem procentu »pod planom«.

Vse to pa seveda ne zadeva samo zaposlenih delavcev, ampak zadeva vse prebivalce Slovenije in Jugoslavije.

ANDRIJA VLAHOVIČ

Pripravljamo melioracijo zemljišč

Jugovzhodno od Ljubljane v Podmolniku ob potoku Breska in proti Podlipoglavu ob potoku Dobrunjšica (Reka Gobovšek) je 175 ha površin, na katerih so potrebna regulacijska in osuševalna dela. Površine ležijo v k. o. Dobrunje, Podmolnik in Sostro. Navedeno področje je pretežno travniško, saj zaradi prevelike vlažnosti te zemlje ni mogoče orati. Nekaj njiv je le na višje ležečih površinah v Podmolniku in ob cesti Ljubljana-Podlipoglav.

S predvideno melioracijo nameravamo:

1. z obrobniimi kanali preprečiti dotok pobočnih vod na melioracijsko področje;
2. odvajati padavinske vode s teh površin;
3. zmanjšati vlago v zemljiščih in znižati podtalnico na mejo, ki jo zahteva intenzivna kmetijska obdelava zemljišč.

Po opravljenih hidro in agromelioracijah se bo zemljišče izboljšalo in povečal pridelek. Na melioriranih zemljiščih bomo dobili:

70 ha površin za pridelovanje zelenjave za trg (poljsko vrtnarstvo),

70 ha površin za pridelovanje silažne koruze in

35 ha površin za pridelovanje travno-deteljnih mešanic.

Stroški za izvedbo regulacijskih in melioracijskih del znašajo 13.662.896 din. Sredstva za regulacijska dela, tj. 4.236.23 din, zagotavlja območna vodna skupnost Ljubljana-Sava.

Vsa druga sredstva za melioracijska dela pa zagotavlja kmetijska zemljiška skupnost občine Ljubljana Moste-Polje.

Ker se urbanizacija vse bolj širi prav na najboljše kmetijska zemljišča, so potrebni veliki naporji družbe, da usposobi za večjo proizvodnjo slabša in manj rodovitna zemljišča in tako nadomesti kmetijstvu del izgubljene zemlje.

Z družbenega stališča pomeni projekt relativno majhno, vendar pomembno investicijsko naložbo pri usposabljanju slabših zemljišč za pridelovanje hrane.

P. B.

● DELEGATSKA POTA

Delegatska dolžnost ni lahka naloga

V drugem obdobju delovanja delegatskega sistema so delegati mnogo bolje zaživeli kot v prvem, a od njih pričakujemo še več!

Delegatski sistem je prinesel v samoupravno življenje nove kakovostne spremembe.

Že v prejšnji številki Nsk smo v pogovoru s predsednikom skupščine delegatov za republiški zbor občin Francem Hrovatom ugotovili, da dobro opravljati delegatsko dolžnost ni lahka naloga. Vodja močanske skupine delegatov za republiški zbor združenega dela Stane Kolar, ki je seveda tudi delegat v temeljni delegaciji BTC, pa nam je o tem, kaj pomeni biti delegat, in še nekaterih drugih stvareh, povedal tole:

Opravljanje delegatskih dolžnosti je tako rekoč del izobraževanja ob delu, saj ob tem delegat spozna stvari, ki imajo morda s poklicnim delom bolj malo skupnega.

Na primer, tudi v naši skupini so zdravniki in šolniki, ki se ob tem, ko razpravljamo o problemih gospodarstva, dodatno izobražujejo. Ko je nekdo, kot pravimo, usposobljen za delegata in vidi dogajanja iz širšega zornega kota, dobi neko širino v samoupravljalškem mišljenju, postane tudi uspešnejši pri svojem poklicnem delu. To njegovo širše obzorje, dodatno znanje, bi moral uporabiti tudi takrat, ko ni več delegat.

Tak delavec bi lahko opravljal najodgovornejše funkcije v organih samoupravljanja v

podjetju. Vemo pa, da je temu vsaj za zdaj še vse premalo krat tako.

Na decembrski seji občinske konference SZDL je bil govor tudi o tem, da so delegati premalo usposobljeni za opravljanje teh nalog. Kaj mislite vi o tem?

Prav gotovo se z opravljanjem teh dolžnosti delegat sam usposablja za to delo, raste skupaj z njim. Poglejte, delegati so v tem drugem obdobju delovanja delegatskega sistema mnogo bolje zaživeli kot v prvem. Celo na predloge se že pojavljajo amandmaji. Od delegatov pa pričakujemo še več. Ne zato, ker je to, kar zdaj delajo slabo, temveč zato, ker želimo kot družba napredovati.

Dober delegat naj bi bil tesno povezan s tistimi, ki so ga izvolili za svojega predstavnika. Kako pa je to v praksi?

Če si dober delegat, razgledan, prodoren, se širše zani-maš za dogajanja, postaneš tako zaposlen, da le stežka najdeš stik z bazo. Takoj namreč dobiš še kakšno funkcijo v republiških telesih, obenem pa tudi nisi samo delegat, temveč imaš tudi delovne obveznosti. Prej, ko smo imeli poslance, je bila njihova funkcija obenem tudi njihova poklicno opravilo. Vidite, zato danes delavec ali občan dobro

premisli, preden sprejme delegatsko obveznost, saj ve, da bo moral usklajevati vsakodnevne delovne dolžnosti s samoupravljaljskimi.

V čem je pravzaprav razlika biti delegat za republiško ali za občinsko skupščino?

Predvsem je gradivo za republiško skupščino vsebinsko širše, njegovo razumevanje terja več časa. Razpravljamo tudi o zadevah, ki jih kasneje obravnavajo tudi v zvezni skupščini. Torej so problemi bolj oddaljeni od delegata. Teme, o katerih razpravljajo delegati v občinski skupščini, pa so delavcem in občanom bližje, bolj znane, jih bolj prizadenejo in zato tudi bolj zanimajo.

Govorimo o predlogih in slabo pripravljenih sestankih, pa tudi o takih, ki so sami sebi namen. Bi lahko tudi sestanke vaše skupine označili za take?

Vsak delegat v naši skupini prebere gradivo že prej. Seja sama pa je namenjena pravzaprav le uskladitvi mnenj. Dolžina sestanka je torej odvisna od dnevnega reda, to je od njegove vsebine in dolžine. Vemo pa, da imajo dnevni redi republiških skupščinskih sej tudi do 20 točk. Vendar pa o dokumentih, ki nas zadevajo le splošno, razpravljamo manj obširno.

DARJA JUVAN